

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK

Posamezna št. 6 vin.

„Jutro“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — zjutraj. Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Glavno uredništvo in uprava je v Trstu, ulica S. Francesco d'Assisi, št. 20, kamor naj se naslovijo vse denarne pošiljke in dopisi. — Za Ljubljano in okolico je uredništvo in uprava v hotelu „Malič“ v Ljubljani. — Po pošti sprejemano stane „Jutro“ mesečno K 1.50, četrtletno K 4.50, celoletno K 18.— za inozemstvo celoletno K 28.—. — Naročnina se plačuje vnaprej. — Oglaš: 1 mm. visokosti četrstolpne vrste 6 vinarjev, pri večkratnem oglaševanju primerni popust. Mali oglasi: 5 vinarjev za besedo. — Za odgovor je priložiti znamko.

Čenstohov.

Pater Mačoh bo torej moral iti v Sibirijo v pregnanstvo in z njim še nekoliko drugih „pobožnih“ patrov, ki so iz čenstohovskega samostana, kamor so romale vsako leto k čudodelni Materi božji ogromne množice varnega poljskega ljudstva, napravili beznico, v kateri so se vršile skozi leta in leta take orgije, kot malokje drugje.

Ne bomo naštevati grehov patra Mačoha in njegovih duhovnih sobratov, ker o tem se je še toliko pisalo, da je o celi zadevi vsako kolikor toliko poučen morda o čenstohovski aferi sploh ne bi pisali več, da nam ni dal povoda za to predvčerajšnji „Slovenec“, ki bi bolje storil, da že čenstohovsko zadevo popolnoma prezri in zamolči, kakor da se je pečal z njo tako, kot se je.

„Slovenec“ zvrča vso krivdo na čenstohovske samostanske škandale kratkomalo na — rusko vladno, češ, da je ona — ki si je pridržala pravico potrditi priporja in odločevati o tem, kateri novici naj se sprejmejo v samostan, nalašč ustvarila take razmere v samostanu in da je bil pater Mačoh — špijon ruske policije, da ima cela ta stvar čisto politično ozadje.

To je pa malo preveč. Nočemo braniti ruske vlade niti njene policije, ker vemo, da je ruska vlada zmožna vsega, torej tudi tega, da angažira razne samostanske patre in fratre za svoje špijone, ali čenstohovski samostan je velik in ako je bilo v njem res tudi resnično pobožnih patrov, ne bi smeli oni molče prenašati leta in leta onih divjih orgij, ki so se vršile leta in leta v čenstohovskem samostanu, temveč bi morali o tem poročati katerikoli cerkveni oblasti in ako ta ne bi imela moci urediti razmer v samostanu proti volji ruske vlade, bi bila njena sveta dolžnost pojasniti katoliškemu svetu razmere in eventualno izobčiti iz cerkve pregrešne patre, ne pa trpeti takih razmer še na dalje.

To bi bila dolžnost cerkve in da je ona to storila, ne bi nihče niti z besedico obsojal nje, temveč rusko vladno, tako pa mora biti odgovorna za čenstohovske škandale tudi cerkev kot taka, ker ni ničesar storila, da bi razmere v samostanu sanirala, ali pa — ako to ni bilo mogoče — storila odločilen korak in te razmere pojasnila, da bi bil katoliški svet na jasnem in da ne bi trume pobožnih vernikov bodile na božjo pot v samostan, kjer prirejajo špijoni ruske policije take orgije.

To se nikdar ni zgodilo, noben katoliški list ni nikdar poskušal ožigati teh razmer, sedaj pa, ko je nastal evropski škandal, znajo vsi ti katoliški listi toliko povedati o odnosu patra Mačoha in samostanskega priporja s policijo ruske vlade!

Ni pravilno, ako se zlorablja čenstohovski škandal proti katoliškim samostanom sploh, kakor bi bili vsi katoliški samostani take beznice, kakor bi se povsod vršile take orgije. V tem oziru se ne strinjamo z mnogimi antiklerikalnimi listi, ali čenstohovski škandal je jasno pokazal, da se za samostanski zidovi ne živi tako pobožno, kot bi si kdo mislil, da se za zidovjem mnogega samostana skrivajo reči, ki jih ljudje ne smejo videti, niti vedeti za njih, ker bi sicer izgubili vso pobožnost.

LISTEK.

Nostradamus.

ENAJSTO POGLAVJE.

Floriza.

III.

Druga strast Roncherollesova.

Roncherolles se je zadihal. Morda je razumel tudi on, da igra v tem trenutku za življenje. Strašen boj je divjal v njegovi notranjosti med častihlepjem, ki je bilo vso njegova duša, in med očetovsko ljubeznijo, ki je bila vse njegovo srce... in ko je hropel v tem spopadu obeh vodilnih genijev njegovega življenja, mu je zdajci zazvenel glas na uho:

„Tvoje srce bo strto!...“

„Kdo je govoril?“ je zarjul Roncherolles in planil pokoncu.

„Nihče ni govoril, oče“ je dejala Floriza osuplo. „Pomirite se, sama sva tukaj.“

Roncherolles se je ozrl z dolgim, nezaupnim pogledom. Bridek smehlaj je zaigral na njegovih ustnicah.

Nimajo prav niti oni, ki generalizirajo in ravnotako niti oni ne, ki tajijo, oziroma zvrčajo krivdo radi dejanj samostanskih patrov — na rusko vladno, ker ljudje mislijo in bi lahko začeli rezonirati nekako tako-le:

Ako hoče imeti ruska vlada v katoliških samostanih na Ruskem tako razuzdano življenje, kot v Čenstohovu, potem vladajo podobne razmere kot v čenstohovskem samostanu, v vseh katoliških samostanih v Rusiji, posebnost v ruski Poljski, ker ni verjetno, da bi ruska vlada ustvarila take razmere samo v enem samostanu, ako je namreč to sploh v njenem interesu, o čemur pa resno dvomimo. No, in ako so vsi samostani na ruskem Poljskem take beznice, potem je sveta dolžnost cerkvenih oblastij, da te samostane zapre. Tako bo morda mislilo ljudstvo in ako je res, kar piše klerikalno časopisje, potem bi bilo to mnenje opravičeno.

Stvar je resna, zelo resna in se ne bi smelo razpravljati o nji tako lahkomišelnost, kot to dela klerikalno časopisje, med njim, seveda, tudi „Slovenec“.

Volilni mešetar v talarju obsojen.

Površnje, a žalostne žrtice iz zgodovine Kopanjske fare. Tam doli pri Grosupljem, kjer se odcepi dolenska železnica na kočevsko progo, ki se strmo dviga na pobočje v romantično dolino propadajočega gorovja, pod postajnico Predole in Čušperk, stoji sredi doline liki mali otok prijazen homec imenovan Kopanje. Je tako majhen, da imajo na njegovem slemenu komaj prostora župnišče in lična cerkevica, nižje doli pa stoji šola. Ob vznožju med tem otokom in zgorej omenjenim hribovjem stoji mali vasič Velika in Mala Račina. Cela dolina pa se imenuje Radenska dolina; tu je povirja dolenske Krke.

Prebivalstvo teh vasi je še kakor pravimo bolj stare vere, naživno pobožno. Ima pa smolo s svojimi župniki.

Eden teh župnikov je bil svojčas po orožniških aretiranj radi oskrunjenja nedolžnih deklice. Takrat je ta aretacija vzbudila javen škandal na Kranjskem in dotični orožnik je dobil za vestno izvršitev svoje dolžnosti od orožniške oblasti dolgi nos, češ, zakaj ni tega slučajja preje javil deželnem predsedniku, ta bi bil to zadevo dogovorno s škofom že kako drugače obrnil.

Potem so imeli zopet župnika, ki so ga Radenci obdržali v spominu jeze in kesanja. Takrat bi bil za ta okraj kandidiral tedanji inženier in sedanji profesor Hrasky, ki se je mnogo trudil, Radence obvarovati vsakoletne poplave, ki jo napravljajo od vseh strani v to dolino se stekajoči potoki in podzemelske vode, ki poplavlajo celo dolino liki cerkniškemu jezeru in ki se potem zbero onkraj Kopanja v takozvane zatočne jame, kjer se vrši porod dolenske Krke, katera prihaja po dolgih podzemskih rovih onkraj gorovja (Ilova gora) pri vasi istega imena (Viden-Krka). Za odpravo te poplave, ki pretvarja vso dolino v veliko jezero, sredi katerega stoji Kopanje, res kot otok, si je Hrasky pridobil mnogo zaslug. Še danes izgovarja njegovo ime vsak občan z hvaležnim

„Da,“ je zarenčal, „sama sva. Beseda je bila čarovnikova... strašna beseda Nostradamus... Njegovo proročanje mi ne da miru,“ je nadaljeval, majaje z glavo. „Floriza, dete moje, poslušaj me. Stori sem važen sklep.“

„Poslušam vas, oče,“ je rekla Floriza, trepetaje v hipni nadi.

„Ah,“ je zamrmral veliki profos in sklenil roke, „kadar mi govoriš s tem milim glasom in mi tvoji pogled ogreva srce, bi najrajši pozabil vse, Floriza, in gledal in poslušal samo tebe...“

Nasmehnila se je, stopila k njemu, ovila mu roke okrog vratu in naslonila svojo krasno glavo na očetovo ramo. Gledal jo je vzhvičenih oči.

Ta mračni špekulant z besno častihlepnostjo bi se bil zdel človeku v tem trenutku živa slika najvzvišenejšje očetovske ljubezni. In res, vzvišen je bil v tej minuti. Kajti mislil je sam pri sebi:

„Pa bom zadušil svoje misli! Iztrebil bom iz srca svoje sanje! Niti kancelar ne bom, niti kraljev svetovalec, niti guverner provincije, niti vojvoda! Samo Florizin oče bom...“

Zamižal je, kako da noče več videti te slepeče prikazni, ki je dirjal za njo že dol-

srce in spominom župniku pa je bil Hrasky preveč liberalen dasi se Hrasky takrat sploh ni vmešaval v politiko. Na župnikovo komando so morali voliti moža na čisto „katoliški podlagi“. Obljubil je veliko a storil ni nič.

No in potem je to malo farno in obično osrečil sedanji župnik Franc Žužek. To ime je v kranjski politiki dovolj znano, ni mu treba še posebnega komentarja. Le toliko lahko povemo, da so bili povsod veseli, koder so se ga iznebili. Pred njim v tej dolini ni bilo skoro nobenega liberalca. Žužek pa jih je precej „naredil“. Nalagal je faranom bremen, ki so bila zanje pretežka. Poleg tega pa ni razumel spoštovati njihov globokovernost. Radenci imajo ravno zavoljo poplave nekaj patronov svetnikov in svetnic, katerim darujejo vsako leto ob gotovem času sv. maše. To je že tako stara navada v tej fari, župnik Žužek pa je iz vzrokov ki jih tu zamolčimo, te maše odpravil, farani so se pritožili pri škofu. In od tedaj je bila večina vojska med pastirjem in ovčami.

No in lani 27. novembra so se vršile tam občinske volitve, pri katerih se je prav po katoliško „delalo“. O tem kaj več govoriti, bi bilo odveč. Vsaj veste vsi, kako so delali Žužkovi tovariši v Pračini in v Kandiji in tudi drugod. Malo več ali malo manj, močno pa po istem vzorcu je „delal“ tudi župnik Žužek. Zbral je svoje Kimovce ter jih peljal na izlet v enega v bližini stoječih gradov. Tu so se pomenili in preresetavali glede kandidature. Ko je komisija dognala koliko liberalcev je in katerega kandidata imajo, je Žužek krošnjarij od hiše do hiše. Nevaren se mu je zdel njegov mežnar Franc Mehle. Za to mu je zagrozil, da ga izpodi iz službe, ter mu odvzame vse, če ne bo volil tako, kakor on, župnik hoče. Tudi zdravil je svinje mu ne bo več dajal. Treba je namreč še omeniti, da je bil župnik Žužek tudi „universal-doktor“ v svoji fari. Kot tak je zdravil ljudi in živino. In zdaj je ta „doktor“ odpovedal mežnarju tudi to pomoč. Drukih podrobnosti kakor rečeno ne omenjamo, ker so si povsod jednake.

Ti volilci dogodki so tam iz doline tihe zašli v javnost, od tod k oblastim. V sredo popoldan pa je župnik Žužek stal in sedel kot obtoženec pred kazenskim senatom deželnega sodišča.

Obtožen župnik prizna, da je Mehletu res grozil, toda on tega ne smatra kot kaznjivo. Tajil pa je, da bi bil okrog po hišah agitiral, ali sploh kake druge sleparije vganjal. Dalje je tudi tajil, da bi bili v njegovi fari liberalci. Zaslišane priče pa so župnikove trditve ovrgle. Zlasti glede liberalcev se je ugotovilo, da je župnik sam mežnarju rekel, če bo liberalca volil, ga spodi iz službe. Dr. Pegan ga ni mogel drugače zagovarjati, kakor da je župnik vse to le v veliki razburjenosti storil, župnik se pred vsem senatom obnašal tako drzno, da ga je moralo sodišče večkrat pozvati, naj se bolj dostojno vede in naj odgovarja samo na to, kar se ga vpraša. Posebno pa se je razburjal med zasliševanjem 7 prič. Vpil je: Tako je resnica, kot sem jaz govoril in pri tem obstanem, pa naj me sodišče tudi obsodi na vislice!

Uvažujoč razburjenost, je bil župnik obsojen le na 1 teden zapora in v povrnitev sodnih stroškov.

gih dvajset let, — in čudna blodota se je razlila po njegovem obrazu. Vzdihljaj kakor v zadnje slovo je napel njegove prsi... vzdihljaj slovesa od vsega, kar je upal, koval in računal: od slave, moči, časti in oblasti...

„Ljubljeno dete, Floriza moja... eno sredstvo je, da se ogneš tega zakona, ki polni tvoje oči s solzami.“

Floriza je vzkliknila toli strastne radosti, da je njen oče lahko solil še bolje kakor takrat, ko se je onesvestila pred Henrikom II., kako strašno jo je groza možitve z maršalovim sinom.

„Floriza,“ je zamrmral, stiskaje jo v objemu, „ti si moj najdražji zaklad. Ljubim te, odkar si na svetu. Jaz, ki nisem ljubil nikoli... poslušaj, niti tvoje matere, jaz prokleti, ki sem mislil, da sem rojen samo za čuvstva sovraštva in maščevanja...“

„Oče, oče! je šepnila ona, „kaj pravite?“

„Pusti me govoriti in spoznaj svojega očeta! Jaz, pravim, ki sem tajil ljubezen, prijateljstvo in simpatijo, jaz, ki sem gledal na ves svet z enakim zaničevanjem, jaz, ki mi je bila sleherni človeška stvar sovražnik, ki ga je trebalo pregnati in uničiti, jaz sem začel ljubiti tebe!... Oh, izprva sem se

Župnik Žužek ima 25.000 K gotovine, je pa sicer v družbi kakor tudi napram izletnikom zelo koncilijanten.

Mislimo, da je s to obsodbo dobilo tudi novomeško sodišče vzgled, da pred zakonom tudi župniki niso izvzeti.

Ljubljana-Kranjsko.

Gospodje, ali Vas takih kupčij ni sram?

Pri nabiranju oglasov za ljubljansko podružnico „Jutra“ smo prišli v nekaterih slučajih na sled, da je „Učiteljska tiskarna“ razposiljala svoje uslužbenke k takim inserantom od katerih ji je bilo še iz knjig ljubljanskega „Jutra“ znano, — da so preje inserirali v „Jutru“. Nam se je že dlje časa čudno zdelo, kako je to, da smo le na površno vprašanje če bodo še dalje inserirali v „Jutru“, dobili navadno odgovor: Saj „Jutro“ ni več ljubljanski list, ko se tiska v Trstu. Ker je bil ta odgovor v prvem času, ko nam ni bilo mogoče vse tako urediti, kakor smo želeli, vsaj deloma opravičljiv, nismo temu pojavu pripisovali posebne važnosti. Stvar pa je došla drugo lice, ko se nam je posrečilo preurediti našo ljubljansko podružnico tako, da zlasti Ljubljana prav čisto nič ne trpi radi tega če se list tiska v Trstu. Kdor zasleduje „Jutro“, mora priznati, da je pri sedanjih ureditvi ne le vseeno če se list tiska v Ljubljani ali v Trstu, nego je vsak čitatelj če se zanimala tudi za svoje brate v sosednjih deželah, toliko no bolj, da ima sedaj na razpolago novice iz mesta glavnega uredništva, ter iz mesta podružničnega uredništva. Obe uredništvi skušati čitateljem podati popolno sliko seveda v kolikor isto spada v okvir lista. Da se Ljubljančani nimajo pravice pritoževati, da se zapostavljajo pred Tržačani, to dokazujejo vse zadnje številke „Jutra“. Še bolj kot za čitatelje, pa je sedanja razreditev važna za vse one, ki inserirajo. Čim bolj je tak list razširjen, čim v več krajih deluje, tem večji je tudi uspeh oglasa. — In to je čudno, da tega ravno nekateri Ljubljančani ne morejo razumeti, nasprotno pa so Tržačani veseli, da se njih oglasi šitajo tudi v Ljubljani, kjer se za Trstom največ lista čita in razpeča, veliko več kot n. pr. „Dneva“. In — da se povrnemo k začetku — tako je prišlo, da se je veliko naših prejšnjih inserentov nasledlo na limanice osobju „Učiteljske tiskarne“. Naj navedemo za danes samo en slučaj, s kakimi nepoštenimi sredstvi deluje „Učiteljska tiskarna“ s svojim glasilom vred proti „Jutru“. Pride v tej tiskarni uslužbena oseba k neki trgovki, ki je preje v „Jutru“ inserirala. „Kaj ne, saj boste zopet inserirali“, jo vpraša. „Seveda bom v „Jutru“ inserirala“ je odgovorila trgovka. „O „Jutra“ ni več“, jo zavrne ona oseba. — „Namesto „Jutra“ je zdaj „Dan“, to je pa vseeno, ker se tiska tudi tam, samo ime je drugo...“ In trgovka na ta način preslepljena je dala inserat v „Dan“. V drugih slučajih, kjer pa „Jutra“ niso mogli zatajiti, so pa inserente prigovarjali, češ, da v „Jutru“ itak ne izplača več inserirati, ker zdaj je „Jutro“ le tržaški list, a namesto njega izhaja v Ljubljani „Dan“. Mi bomo iz teh slučajev izvajali konsekvence. Navajamo jih pa že sedaj, da slovenska javnost izve, s kakimi sovražniki celo v naprednih vrstah se ima boriti

ustavljal temu čuvstvu. Toda ti si bila močnejša. Bilo je nekega večera... ti se ne moreš spominjati... nekega večera, ko sem prišel ravno izpod vešal. Mračne volje in truden od moritve, sem sedel, da se počijem. Ti pa si prišla k meni, splezala mi po nogah, sedla mi na kolena in se začela smehljati, vsa rožnata in zlatolasa, tako, da sem se razjokal. Tisti večer sem spoznal, da si rojena zame. Začel sem te ljubiti s strastnim oboževanjem; Floriza, ti si bila nebeški žarek, ki je prisiljal v peklo mojih misli, bila si angel, ki je s samim svojim pogledom tolažil mene, prokletega...

„Dragi oče!... Vsa hočem biti tebi v tolažbo...“

„Saj si! Do te minute sem mislil, da je moje častihlepje enako moji ljubezni. Motil sem se, Floriza. Ljubim te bolj kakor to oblast, ki sem si jo zgradil počasi, z dolgotrajnim podzemeljskim delom. Odrekam se mu, z gnevom v duši, a tudi z vzvišeno radostjo. Molči. Ti me ne moreš razumeti. Preveč čista si. Poslušaj me samo. Groza te je možitve z Rolandom de Saint Andre. Dobro torej; te možitve ne bo. A v to imava samo eno sredstvo: zapustiti morava dvor in Pariz. Odložil bom svoje dostojanstvo. Izpostavim se kraljevi jezi. Saj sam bogat.

„Jutro“. Ampak če mislijo gospodje, ki so od tega danes tako zatajevanega „Jutra“ vkljub diferencam vendar vlekli lepe tisočake, da ga bodo s takim orožjem vničili, se jako motijo. Posebno zdaj se jim bo to tem manje posrečilo, ko vemo, s kakimi sredstvi se bore proti „Jutru“ njegovi največji sovražniki.

Sveta alijanca med Učiteljsko in Katoliško tiskarno. Stari modrijan, ki je izgovoril še danes v pregovoru veljavne besede: Nič več novega pod solncem! gotovo ni mislil da se bo v 3. mesecu l. 1912. po kr. r. v Ljubljani vendar nekaj novega zgodilo. Mi vsaj smo prepričani, da je za Ljubljano to najnovejša, da se je med svojčas. hiperliberalno Učiteljsko tiskarno in hiperklerikalno Katoliško tiskarno sklenila neke posebne vrste svete alijance. Vše naprej se odločno zavarujemo proti vsaki napačni sodbi, da če to novico bležimo, storimo to iz kakih osebnih čuvstev do ene kot druge tiskarne. — Ne! Ravno v tem slučaju hočemo izločiti vso grenkobo spominov na našo prejšnjo zvezo z „Učiteljsko tiskarno“. Pred očmi si stavljamo čisto drugo obzorje na to alijanco. — Namreč njeni porod, povod, namen in pomen v Kranjski politiki. Seveda tu ne vpoštevamo materialnega gospodarskega vprašanja. Ker če bi to hoteli, potem bi že ob rojstvu te alijance je lahko zapeli — posmrtnico. Ne oziramo se na to, da ono, ker se je v „Učiteljski“ v nezakonskem stanu porodilo kot nadomestilo za „Jutro“, je prineslo v to revno življenje kal smrti že seboj. Uvažujemo le to, kar je že zdaj. — In to je dnevno glasilo last „Učiteljske tiskarne“. To vam je znano, kdo je bil oče temu nezakonskemu novorojenčku. In tudi kaj je oče nameraval s tem nezakonskim detetom. Najpreje v pohlevnosti vzrediti ga z „izposojeno“ hrano in imenom. Ko pa dete dorase, z njim ustvariti že dolgo zasnovani razdor v napredni stranki. Vse bi bilo v redu, le ta nezakonski otrok si ni izbral pravega očeta. Pa tudi pri botrih, ki so kumovali temu nezakonskemu porodu, je imelo dete smolo. — Starejši soočetje nezakonskega otroka so se še ob pravem času spomnili — in to je bila pač le zasluga „Jutra“, ki jih je nemalo iznenadilo — da je že prvi poizkus da par sebičnih malkontentov pobije celo napredno vojsko, napravil smešen, ali pa če raje hočete: žalosten poraz. Dyakrat pa niti osel ne gre rad na led, nikar pa tako brihtni gospodje, ki so razumeli ljubljansko meglo postaviti črno in belem. S tem poizkusom ne bo nič, so dejali že takoj takrat, ki jih je glavno glasilo napredne stranke samo malo bolj trdo prišlo za ušesa. Torej moramo to naše dete vzgojiti za kak drug poklic, so dejali. — Ampak za to je treba, da ločimo otroka od očeta in ga prevzamemo sami v varstvo in vzgojo. Sklenjeno in potrjeno. — Mnogi tega preobrata niso opazili, najbrže ker se sploh še manj brigajo za to nezakonsko dete, kot za njegovega očeta. Mi smo pa ta preobrat takoj opazili, ko je glavno vodstvo prešlo iz roke očeta v čisto druge tudi nam znane roke. Opazili pa smo tudi še nekaj drugega. Da se je namreč odtlej z nekim opozorljivo sumljivim zanimanjem na tega do tedaj obrekovanega otroka začelo ozirati glavno glasilo blagoslovljenih gospodov v Katoli ki tiskarni. Je ni bilo strani in notice, kjer bi se od samega škofa posvečeno glasilo ne oziralo z nekim čudnim dopadanjem na nezakonskega otroka v ulici sproti Frančiškanov. Seveda se je radi nerazsodne javnosti pri vsem tem očitnim ljubkovanju moralo delati tako, kot se dela kmečka nevesta: iz same sramežljivosti se brani očitno storiti to, kar ji srce poželi. To razmerje pa se je še bolj utrdilo, odkar je nezakonsko dete v Frančiški ulici zajecjalo

Živela bova skupaj kje na deželi; odrekla se bova vsemu — jaz bom samo tvoj oče ti samo moja hči. Pripravi se, Floriza moja. Še jutri se odpraviva, še jutri morava bežati...

„Bežati?... Oče, oče! Zakaj bežati? Česa se nama je bati?“

Roncherolles si je obrisal znoj, ki mu je kapljal po čelu. Leden je bil ta znoj. Nikoli še, odkar se je zavedal svojih čuvstev, ni čutil v srcu tolike raztrganosti.

„Pravim ti, da morava bežati! Ali ne razumeš, da ti mora groziti strašna nevarnost, da sem se sploh odločil izgubiti te in te dati Rolandu za ženo? In da sem zdaj pripravljen opustiti svoje visokoleteče sanje in streti svoje življenje ter ga zadušiti v neznotnosti?“

„Nevarnost!“ je vztrepetala Floriza.

„Kakšna nevarnost?“

„Ne morem ti povedati!“

„A jaz hočem vedeti!“

„Ti hočeš!“ je kričnil Roncherolles, in ebraz mu je vzplemenel. „Ti hočeš! Ti sama hočeš vedeti, zakaj morava bežati!“

„Da, oče,“ je dejala Floriza z glasom neizrekivega ponosa. „Vedeti moram, kajti drugače lahko nastanejo v meni kake sumnje, ki bi vam delale krivico.“

Slovenci in meščani!

zlate besede taktika, kajti znano je, kjer se ljubezen le preveč očitno kaže, tam se rado kmalo kaj zmaže. Istotako pa tudi zahteva, taktika od nas, da za enkrat še ne povemo vsega tako odkrito kar vemo o najnovejši alijanci med Kopitarjevo in Frančiško ulico. Opozorjamo pa na to, kar že tukaj povemo, vse napredno v boju proti klerikalizmu vztrajajoče slovensko učiteljsvo na deželi, naj pazi na to nenaravno ljubimkovanje. — Zakaj nezakonski otroci — kaj radi slede svojega očeta; ali pa napravijo kako drugo neumnost.

Kako popravljajo uradni organi? Pred kratkim smo pojasnili izvadbo §-a 19. tisk. zakona ter omenili slučaj dveh metliških mestnih stražnikov, ki sta poslala na podlagi tega paragrafa ofieijelen popravek. In sicer kakor znano, na našo notico priobčeno pred mesecem o napadu na nekega metliškega stražnika. Ob tej priliki smo tudi omenili, da tega popravka ne priobčimo, ker prvič ne odgovarja smislu citiranega paragrafa, drugič pa ker je popravek za popravkarja sam jako kočljiv. Zdaj se nam pa iz Metlike poroča, — da je ta popravek Jarčevo maslo, ki je uskoka župana Jutraša pripravil na to, da on zahteva od obeh stražnikov, da nam pošljeta popravek. S tem je ta zadeva zadobila čisto drugo lice in da bo javnost izvedela, kakšen popravek so skovali v Metliki, ga na račun in odgovornost obeh podpisanih priobčujemo dobesedno Evo čitajte! Cenjeno uredništvo „Jutra“ v Trstu. Dne 10. februarja t. l. priobčili ste v Vašem listu št. 41. dopis: „Mestnega stražnika do nagega slekli“ baje govorico, ki se širi po Dolenjskem o metliški policiji. Skličujoča se na parag. 19. tisk. zakon zahtevamo, da priobčite v prihodnji številki Vašega lista na istem mestu in s istimi črkami naslednji popravek: I. Takšna govorica pri nas sploh ni obstojala in še le danes sva oba podpisana mestna redarja zvedela o tej notici v Vašem listu II. Je to absolutno laž, ker se to ni nikjer tukaj zgodilo in imenujeva dotičnega dopisnika nesramnega lažljivca. III. Proti vsakemu nadaljnemu razširjanju te vesti bodeva strogo sodnijsko nastopila. — Sploh je naše mnenje, da ste bili pri tem članku od gotove strani mistificirani. Bileživa spoštovanjem Jakob Majzel, redar, Ivan Barbic, redar. Metlika, 3. marca 1912. — Komentar k temu „popravku“ smo že zadnjič napisali. Sploh pa smo prepričani, kdor že samo ta „popravek“ čita, temu ni potreba še posebej komentarja. Ampak komentar pa znata oba popravkarja dobiti, da bosta v bodoče vedela, kako se popravlja s paragrafoma 19. tisk. zakona.

„Dr. Tavčar pred klerikalno komando.“ S to notico, oziroma vsaj z obliko, v kateri je izšla v včerajšnji številki našega lista, naš glavni urednik ne odobrava in je prišla v list brez njegovega znanja. Dr. Tavčar je sicer res nasproti klerikalcem malo preveč gentlemen, ali to leži v njegovi naravi in mu tega ne moremo posebno zameriti. Zato je bil posebno naslov notice neopravičen, ker ako je dr. Tavčar tudi preveč gentlemen nasproti klerikalcem, zato še vedno ni pod njihovo — komando. Nočemo mu delati krivice in zato popravljamo notico.

Komisija za ustanovitev županije v Spodnji Šiški je imela včeraj sejo, o katere sklepih bomo poročali jutri.

Kje pa ima ona koncesijo? Iz Most pri Ljubljani smo prejeli: Zadnjič se javnost bavi z našim katoliškim Orehkom radi koncesije za prodajo klerikalnih listov. Če bi bil mož lepo tiho in ne brusil svojega klerikalnega jezika okrog, vsaj bi ga pustili pri miru in se mu izognili na daleč kot se zdrav človek izogne gobavega človeka. Am-

„Dobro; izvej torej strašno skrivnost, ki me razjeda, ki me mori in dela, da ječim v onemoglem gnevu, ker ne morem z eno samo besedo, z eno gesto zdrobiti prestola v prah in uničiti kralja, ki sedi na njem!“

„Kralja!...“ je jeknila Floriza, ki se ji je porajala strašna misel.

„Kralja!“ je zarenčal Roncherolles divje in dodal psovko, ki bi ga spravila na morišče, ako bi jo bil kdo slišal.

„Groza me obhaja!“... je šepnila Floriza.

„Kralja, nesrečnica! Ali ne razumeš? Kralja! Tega podlega kralja, zaradi katerega sem si nakopal sovraštvo tristo tisoč Parižanov! Kralja! On te ljubi!“

Brez besede, brez vzklika se je vzravnala Floriza. Ustnice so ji drgetale.

„On te ljubi! Hoče te imeti! Da te dobi, me bo poslal na morišče, ako treba, in če bi vedel, da se dam podkupiti, bi mi dal prestol za to! On te hoče za svojo metreso! Tebe! Tebe! Mojo hčer!... Ta človek hoče, da postaneš nizko orodje njegove pohote! On kani še to novo sramoto! Kaj je njemu do tega! Ali ti ni namenil slave, da ti bo dodeljeno sedeti nekaj dni poleg Diane de Poitiers? O hči, beživa, ker ne maraš tega zakona, ki bi te otel onečaščenja!“

„On te ljubi! Hoče te imeti! Da te dobi, me bo poslal na morišče, ako treba, in če bi vedel, da se dam podkupiti, bi mi dal prestol za to! On te hoče za svojo metreso! Tebe! Tebe! Mojo hčer!... Ta človek hoče, da postaneš nizko orodje njegove pohote! On kani še to novo sramoto! Kaj je njemu do tega! Ali ti ni namenil slave, da ti bo dodeljeno sedeti nekaj dni poleg Diane de Poitiers? O hči, beživa, ker ne maraš tega zakona, ki bi te otel onečaščenja!“

Vaša dolžnost je, da se poslužujete udani **Anton Novak**, brivec. —

pak kdo pa je bil tisti, ki je povzročil, da so orožniki začeli stikati po lokalih, kjer se prodajajo napredni časopisi? Ali ni bilo to Orehkova krščanska nevošljivost? Ali smo mi kdaj orožnikom nesli na nos vprašanje, da naj se zanimajo, če ima Orehkova milostiva pravico za krošnjarijo z gnilimi jabolkami? Mi smo vedeli, da je nima, pa smo jo pustili, da si je pridobila kak novič, ker stojimo na stališču, da politična strast ne sme iti tako daleč, da bi nasprotniku jemali kruh od ust. Če pa nasprotnik sam k temu izziva, pa si mora tudi sam pripisati posledice. G. Orehek nikar ne kličite strahov, sicer Vas bo še strah!

Oražem še vedno gerent v Mostah. Iz Most pri Ljubljani: Naš, to se pravi, klerikalni Oražem je še vedno naš gerent. Oblasti, ki imajo čuvati, da se zakon točno izvršuje, se v našem slučaju prav nič ne ozirajo na to, da se je Oražmu dokazalo in to še celo dvakrat pri sodišču dokazalo, da je Oražem kot gerent zapravljal občinski imetje in da je falzificiral volilni imenik. Ali se je priprostemu ljudstvu čuditi, če je izgubilo vsako zaupanje do tistih, ki Oražma vkljub dokazanim sleparijam še vedno vzdržujejo na mestu, kamor spada vsestransko neoporečen pošten možakar? Mi se pa ravno te očitne korupcije veselimo. Kajti ravno ta korupcija je odprla oči tudi takim, ki bi bili ostali še 10 let slepci zaverovani v poštenih sleparjev in tistih, ki jim pomagajo uganjati sleparije.

Tudi mi podpiramo le tiste, ki tudi nas podpirajo! To naše staro geslo naj si vzamejo k srcu in naj se po njem tudi ravnaajo vsi slovenski trgovci, podjetja in sploh vsi oni, ki inserirajo v listih. Zlasti pa oni, ki ne inserirajo v slovenskih listih, nasprotno pa apelirajo, da bi jih slovenski listi podpirali. To je naš kratek odgovor na vse tiste dolgovazne pritožbe od tiste strani, ki jim ni prav, da sprejemamo tudi oglase od druge konkurence. Če ni za prve narodne dame naroden greh, da v svojo zabavo rajše podpirajo vsa druga podjetja, le ne domača narodna koliko manj se nam sme šteti v naroden greh, če smo za obstanek lista primorani sprejeti te, ki radi pridejo k nam, dočim je veliko narodnih tvrdk, ki se puste prositi in nas odpravljajo le s praznimi obljubami. Mi takih tvrdk ne bomo podpirali, ker res ne vemo zakaj bi jih morali.

Čuden konec preiskave. Iz Novega mesta se nam poroča: Nemalo smo se začudili, ko sta oba ljubljanska lista očitno iz ene in iste roke priobčilo nekako zadoščenje nekemu „dacarju“, o katerem se je toliko govorilo in ravno v obeh ljubljanskih listih tudi toliko pisalo. Tista izjava ve povedati, da se je dotičniku zgodila krivica in stavi kot v dokaz za to, da se je natančna preiskava proti temu „dacarju“ morala ustaviti, ker se je izkazalo, da je mož nedolžen. Nam se pa zdi, da tukaj nekaj ni v redu, ali vsaj da veliko pri tej dolgotrajni aferi ni jasnega, zdaj še manj, kot je bilo poprej. Kolikor nam znano, se je preiskava ustavila le radi tega, ker je dotični „dacar“ storjeno škodo že prej povrnil, kot ga je tisti ovadil, kateremu je plačal za molčanje in ki ga je dobil zjutraj v njegovi drvarnici. Takrat se je sicer govorilo, da je ovaditelj že potem dobil denar za molk, ko je reveža že ovadil državnemu pravdnstvu. Če se ne motimo, je bil ovaditelj radi tega tudi v preiskavi. Pa recimo, da je bilo narobe in je — če se ne motimo, bil to sam kandidanski občinski tajnik, ki je prej vzel denar potem pa še le ovadil, kar se nam ne zdi posebno lepo. Kako pa je to potem da preiskava tega dejstva ni takoj opazila, in da je še le po dolgotrajnem zaslišavanju priš, ki so vedele mnogo povedati o dotičnem „dacarju“, prišla na to, da je bila storjena škoda pred ovadbo poravnana? Če je dotični „dacar“ res tako nedolžen, da mu ljubljanski politični listi pojo zadoščenje in konstatujejo, da se mu je krivica zgodila, čemu je bilo treba to afero toliko časa vlačiti po sodišču in v javnosti? „Jutro“ je imelo takrat čisto prav, ko je Zurec kot načelniku bolečnega urada očitalo, zakaj ni te aferi, ki se že dlje časa vleče, lepo spravil s svetu s tem, da bi se dotičnika odslovilo iz Kandije, ne da bi javnost bila izvedela, kaj je v ozadju za to premestitev. Zakaj to premlevamo, bo kdo vprašal. Čisto gotovo ne, da bi revežu ki je že itak dovolj trpel, zavidali javno zadoščenje, če ga namreč zasluži. Toda v obeh omenjenih listih priobčena izjava je taka, da zahteva biti pojasnjena in sicer že za to, ker se v nji omenja „neki dacar“, kar dotični sedaj ni bil in taka nejasnost škoduje ugledu drugih res poštenih dacarjev. G. Zurec, mislimo, da ne bo treba bolj jasno zahtevati pojasnila.

Glavna posojilnica. Med ljudstvom se čujejo vedno pogostejše pritožbe radi mečkarije in zavlačanja pri „glavni“, in to tudi po vsej pravici. Po tolikem času bi se vendar še lahko izplačalo krvave prihranke največjim revežem, ki so seveda vsi mali vložniki,

le v slovenski brivnici v ulici Sette Fontane št. 13, za to se Vam toplo priporoč Svoji k svojim!

le v slovenski brivnici v ulici Sette Fontane št. 13, za to se Vam toplo priporoč Svoji k svojim!

A do sedaj se žalibog v tem oziru še ni menda prav nič storilo, — četudi nedolžne žrtve pomanjkanja umirajo. — Žalostna nam majka!

„Društvo odvetnikov in notarskih uradnikov za Kranjsko“ v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v soboto, dne 16. marca t. l. v restavraciji g. Augustina Zajca v Sodni ulici ob 7. uri zvečer. K temu rednemu občnemu zboru se vljudno vabijo ne le člani društva temveč vsi ostali tovariši.

Trst-Primorje.

„Eintracht“ v Trstu je ono, kar je nemški „Kasino“ v Ljubljani in kakor ne zahaja v ljubljanski „Kasino“ nobeden, niti na pol zaveden Slovenec, tako ne bi smel zahajati v prostore tržaškega „Eintrachta“ nobeden Slovenec, posebno, ako mu je slovensko ljudstvo poverilo kak mandat. Ne bi radi govorili več o tej temi in upamo, da ne bo niti potrebno, ker se stvar popravi. V narodnem oziru ne smemo poznati nobenih ozirov, ne smemo sklepati nobenih kompromisov!

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu vabi na svoj „Družabni večer“ ki se bo vršil jutri dne 16. marca 1912. v veliki dvorani „Narodnega doma“. Sodelujejo iz prijaznosti: gca Janova, gg. Danilo Devetak in rezišer slov. gledališča g. Dragutinović ter mešani zbor podrt. „Glasbene Matice“ pod vodstvom zborovodje g. Mahkote. Nadalje društveni pevski zbor, pod vodstvom pevovodje brata Waschteta ter vojaški orkester 4. bosniš. herc. pešpolka. Začetek ob 8 in pol uri zvečer. Vstopnina: za člane in njih družine po 60 vin, za nečlane 1 K. Zabava se vrši pri pogrnjenih mizah. Po oficijelnem programu, prosta zabava in ples.

Štajerska in Koroška.

Za nemško, Otokar Kernstockovo šolo na Pesnici, nabranih je že 6000 K z ozirom na to, da je stanovina pesnika Otokarja Kernsbock Maribor, bi se pesnika z ustanovitvijo nemške šole na Pesnici t. j. tik Maribora, v od Slovencev zelo ogroženem kraju najbolj počastilo. Obrnila se „Podružnica nemškega šulferajna“ na Pesnici z ozirom na važnost take šole, na podružnico Otokar Kernstockovega nemškega šulferajna na Dunaju s prošnjo, šolo tukaj, v bližini pesnikove domovine postaviti, kateri predlog je podružnica na Dunaju odobrila. Za njo zbira se z velikim uspehom.

Ptuj. Razpust vodstva gradnje dravskih del. Z odlokom namestnije v Gradcu je baje vodstvo gradnje dravskih del (regulacije) v Ptuj, razpuščeno. Znano je, da se namestnija to opustiti, a tozadevni ministerjalni ukaz še ni izdan in torej poročilo o izdani odloke namestnije menda ni resnično.

Od južne železnice. Imenovanja. — Na novo so sprejeti uradniški aspiranti: Viljem Schirmer, Spielfeld. Prestavljeni so: Rudolf Domanigo urad. aspirant iz Mori v Poljčane, Richard Krick, urad. aspirant iz Kapfenberga na Pragersko, Jožef Balder, asistent iz Pragerskega v Kapfenberg, Jožef Pilh, asistent iz Slov. Bistrice v Donawitz, Adolf Machat iz Pragerskega v Leobersdorf.

O tatvini vina v Konjicah. Kakor smo poročali, pogrešal je geometer Karl Lehtoch iz Celja, lastnik vinograda v Kalcah pri Konjicah, veliko množino vina. Viničarka Fiduš in njen sin Jakob sta dolžila tatvine kmečke fante, a orožniki so dognali, da sta bila tatova viničarka Fiduš in njen sin Jakob sama. Ukradla sta gospodu vina za 700 K ter isto prodajala.

Samomor učitelja. V neki gostilni v Mürrzuschlagu poskušal se je 30-letni učitelj Alfred Fleisser iz Češkega (Nietzan) zastrupiti. Spil je četr litra lizola. Spravili so ga v bolnišnico, mu dali protisredstvo kot zdravilo, izčistili želodec in ga rešili. Storil je to zaradi nesrečne ljubezni.

Pobegli poštni tat. Poštno nadravnatelstvo v Chemnicu poroča, da je poštni sel Osvald Höfer iz Plauen-a od 9. do 3. ure zjutraj, po pomeverjenju 20.000 mark v vrednostnih pismih, pobegnil. Za njegovo najdenje razpisana je nagrada od 800 mark.

Velika šulferanjska slavnost. 2. t. m. v prostorih novega mestnega gledališča v Gradcu je dosegla sijajen finančni uspeh. Čisti dobiček znaša veliko čez 4000 K, v korist nemškemu šulferajnu.

Najprej požar, potem tatvina. Rogatec, 9. t. m. Hotelir Viljem Bauer iz Gradca lastnik hotela v Spod. Lečeren pri Rogoš. Slatini, kateremu je tamošnji hotel nedavno pogorel, prišel je 6. t. m. tje si škodo ogledat, ter je zapazil, da so v poslopje tik hotela vlomiti tatovi in hotelsko perilo, razne specerijske predmete in druge stvari v vrednosti 100 K odnesli.

Pretep med potujočima rokodelcema. Na oskrbovalni postaji v Olišnem vrhu (pri Slov. Gradcu) nastal je 5. t. m. med kovaškim pomočnikom Jožefom Kodrič in pekar-skim pomočnikom Matejem Stoksa pretep. Na pomoč poklicana oskrbnica postaje Ve-guna je našla Stoksa zelo skrivavelega v po-stelji ležati. Ko so došli orožniki je Kodrič že proti Koroškem pobegnil.

Žalosten rodbinski dogodek. Šmarje pri Jelšah, 6. t. m. 60-letni Jožef Šraml iz Lem-berga prišel je opoldne domov ter zahteval od žene jesti, a ker ni nič dobil, sta se sprla. Žena ga je vrgla s tako silo proti kuhinjskim vratom, da so se zlomili tečaji in se vrata podrla. Potem sta prišla hčer Magdalena in sin Jožef, sta napadla očeta, z njim nesramno ravnala ter z rokami in nogami teptala. Težko ranjeni stari mož je moral v Celje v bolnišnico.

Prijazna soseda. Maribor, 10. t. m. je 54 letna samska hišna posestnica Jera Petek na Meljski cesti svojega soseda na svojem polju videla stati ter je iz daljave 50 korakov z ostrimi patroni nabitim revolverjem nanj streljala, ne da bi ga zadela. Na vprašanje zakaj je to storila, je odgovorila, za to, ker je večkrat čez njeno posestvo hodil. Pozneje se je izrazila, da bi bila tudi na mestnega stavbenega inženira, ki je tamkaj nekaj meril streljala, ako jej ne bi odvzeli revolverja. Iz tega sklepajo, da se ji je zmešalo.

Smrt. V Mirasnu pri Petro čah je umrla 10. t. m. vdova bivšega veleposest-nika, lastnika tovarne in premogokopov v Libojah in Zabukovci, ga. Pavlina Ana Su-zana Fridrih.

Maribor. 11. t. m. dopoldne dirjala sta dva težka konja proti Tegethofovi ulici v največje gneče ljudi, ki so le s težavo na vse strani zbežali. Pri Kiffmanovi urarni bi skoraj pobili zdivjani konji tri možke na tla. Hlapec jih je baje pri vprezanju nevsmiljeno pretepal.

Našim cenj. čitateljem.

Ker nam nekateri zunanji razpradalci „Jutra“ že kar po dva meseca niso poslali obračuna, jim bomo z 20. dnevom t. m. usta-vili pošiljanje lista. Naše cenj. čitatelje, ki kupujejo posamezne št. prosimo, da se v tem slučaju na list naročijo.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Nadomestna doželnoborska volitev v Beli krajini.

Ljubljana, 14. marca. V Suhorju je dobil kandidat naprednih belokranjskih kmetov Mazelle 60 glasov (zadnjič 15), klerikalni kandidat Dermastija pa 81 glasov (zadnjič Šuklje 74); v Lokvici Mazelle 9 (zadnjič nobenega), Dermastija 39 (zadnjič 50); v Drašičih Mazelle 10 (zadnjič nobenega); Dermastija 62 (zadnjič Šuklje 59); v Podzemlju Mazelle 145 (zadnjič 11); Dermastija 38 (zadnjič Šuklje 33); v Semeču Mazelle 105 (zadnjič 8); Dermastija 128 (zadnjič Šuklje 99); v Loki Mazelle 50 (zadnjič 31); Dermastija 46 (zadnjič Šuklje 41); v Tribuču Mazelle 36 (zadnjič 31), Dermastija 49 (zadnjič Šuklje 16); na Vrhju Mazelle 53 (zadnjič 44), Dermastija 18 (zadnjič Šuklje 4); na Vinici Mazelle 43 (zadnjič 103), Dermastija 84 (zadnjič Šuklje 60); v Kotu Mazelle 63 (zadnjič 19), Dermastija 88 (zadnjič Šuklje 66); v Starem Trgu Mazelle 95 (zadnjič 70), Dermastija 94 (zadnjič Šuklje 44). In ostalih občin izid še ni znan.

Ljubljana, 14. marca. V kolikor je do sedaj znano, je dobil napredni kmetski kan-didat Mazelle 669 glasov (zadnjič 332), kle-rikalni kandidat Dermastija pa 727 glasov (zadnjič klerikalni kandidat Šuklje 540 gla-sov). Klerikalni kandidat ima torej za sedaj še večino, ali ne tako veliko, kot jo je imel zadnjič Šuklje. Bomo videli, kak bo rezultat v drugih občinah, od katerih so nekatere (n. pr. Gradac) zelo napredne.

Ljubljana, 14. marca. Po do sedaj zna-nih rezultatih ima klerikalni kandidat Der-mastija 162 glasov večine. Na Vinici je na-stala na škodo naprednega kandidata taka razlika zato, ker je odpadel trgovec Šterk in prestopil v klerikalni tabor.

Poskušen atentat na italijansko krajevo dvo-jico.

Rim, 14. marca. Ko sta se danes zjutraj peljala kralj in kraljica v Pantheon, da bi prisostvovala maši za pok. kralja Humberta, je neki človek iz množice ustrelil v ulici Humberta I. trikrat iz revolverja na kraljevski par. Zadel ni kralja niti kraljice, pač pa je zadel v glavo majorja Langa, ki je jahal ob čelji. — Major je padel s konja, ali so ga hitro dvignili in prepeljali v bolnišnico. — Zdravniki so ga pregledali in konstatirali, da rana ni nevarna, pač pa se je ranjeni major znatno priškodoval pri padcu s konja.

Rim, 14. marca. Vest o poskušnem atentatu na kralja in kraljico je silno raz-buril rimsko prebivalstvo, ki je prirejalo kra-ljevi dvojici navdušene ovacije.

Dunaj, 14. marca. Cesar Franc Jožef I. je izrazil italijanskemu kralju brzojavno svoje obžalovanje nad poskušnim atentatom.

Rim, 14. marca. Povodom poskušnega, ali ponesrečenega atentata na kraljevo dvo-jico dobija kralj od vseh evropskih dvorov izraze sožalja in ob enem čestitanja, da je atentat ponesrečil.

Koncert „Glasbene Matice“ v Ljubljani.

P. Hugolin Sattner: Vnebovzetje blažene device Marije Oratorij v treh delih.

Tako velikega uspeha, ne samo zuna-njega, temveč predvsem resničnega notra-njega, ni izlepa doživelo kako originalno slovensko glasbeno delo, kakor v sredo Satt-nerjev prvi slovenski oratorij: Vnebovzetje blažene device Marije. Zanimanje za koncert je bilo čisto izredno. Vstopnice so bile že davno razprodane. Tudi za drugi koncert jih ni več dobiti, za tretji pa le še prav malo. Na koncertu v sredo se je zbrala odlična družba: videli smo ljubljanskega župana dr. Tavčarja s soprogo, zagrebskega župana dr. Holjca, dež. predsednika bar. Schwarza, okr. glavarja Tarmo, komponista Foerstnerja, ljub-ljanskega škofa dr. Jegliča, zagrebskega škofa dr. Baura, tržaškega škofa dr. Karlina, goriškega nadškofa dr. Sedeja, sarajevskega škofa dr. Stadlerja, novomeškega prošta dr. El-bertha, opata iz Zatičine, deputacijo zagreb-skega pevskega društva „Kolo“ i. t. d. Ne-navadno mnogo je bilo izvenljublanskega občinstva, posebno tržaškega. Sploh — kon-cert je že po vdeležbi bil nad vse sijajen.

Tem bolj po svojem uspehu. Sattner nam je podal delo, ki bo zavzemalo v slo-venki glasbeni literaturi za vedno eno prvih mest. Lotil se je težavnega dela, komponi-rati slovenski oratorij; izvršil ga je tako, da bi bili nanj ponosni tudi tisti narodi, ki igrajo v glasbenem svetu prve vloge. Iz njegovega dela veje taka naravnost kla-sična lepota, da te kar prevzame. Te ču-dovito lepe melodije, ki krasni orkestralni stavki, ki učinkujejo samo s svojo prepro-stostjo, s svojo mogočnostjo, ti čarobni solospjevi, ti divni zbori — vse se spaja v eno celoto, ki te hočeš, nočeš dvigne k sebi. Da bi omenili vse posameznosti Sattnerje-vega oratorija, za to nam je prostor preveč omejen, samo najlepše nam je mogoče ome-niti. Tako v I. delu krasno partijo ženina „Vstani, moja prijateljica“, potem solospjev Marije „Kakor jelen“ in zbor angelov „Zima je proč“ in pa zbor zemljanov „Nikar od nas“. V II. delu je krasen začetni recitativ, markantni zbor „O smrt“, zbor angelov „Ave Marija“, kvartet in posebno duet za sopran in tenor „Zdrava“. Najlepši je pač III. del, ki začneja spet s krasnim recitati-vom. Nato se vrstila zbor z mogočnim pro-slavljajočim petjem in Marija s slavošpevom, ki je v začetku preprosto-veličasten, pa se vedno bolj stopupuje, dokler se ne konča v zmagooslavlju „Aleluja“. Sklep tvori zbor zemljanov s himno „Češčena kraljica“, ki doseže vrhunec na koncu v stavku „In k sebi privedi nas v nebeški raj!“.

Oratorij je napravil mogočen vtis, kar je seveda tudi zasluga interpretov, ki so ga pod vodstvom g. Hubada proizvajali. Od solistov zasluži predvsem veliko pohvalo g. Križaj, ki je svojo vlogo pel z globokim občutkom in s krasnim glasom. Enako iz-vrstna je bila gospa Lovšetova, ki bi pa vendarle morala mestoma peti za spoznanje glasneje, kajti semtertja se je njen glas po-polnoma potopil v orkestru. Tudi g. Iličič je bil prav dober. Nasprotno pa je gospa pl. Foedranspergova skoro dosledno prav ob-čutno distonirala in niso prišli spevi do ve-ljave; tudi pri kvartetih in pri duetu v zad-njem delu je z disoniranjem mnogo pokva-rila. Zbor se je vseskozi dobro držal, po-sebno moški je bil izvrstni. Onokod bi želeli nekoliko hitrejši tempo, n. pr. v zboru „Zavriskajte“ v III. delu. Orkester je bil precizen. Za violinski solo v III. delu bo pa na vsak način treba dobiti boljši in-strument.

Navzočemu skladatelju P. Hugolinu Sattnerju so bili poklonjeni štirje laborovi venci s trakovi: od hrv. pev. društva „Kolo“, od „Glasbene Matice“, od pev. zbora „Glas-bene Matice“ in od mariborskih bogoslovcev, koncertni vodja g. Hubad pa je dobil od ljubljanskega občinstva laborov venec s sre-brno liro in liro iz vijolic od damskega zbora.

K sklepu bi izrazili željo, da „Glasbena Matica“ s krasnim Sattnerjevim delom na stopi tudi v kakem drugem mestu, na pr. v Trstu, v Zagrebu ali v Pragi, da pokaže, da je tudi slovenska glasbena umetnost na lepi višini.

Novice.

Izvršidba smrtne obsodbe. Več let je že minulo, kar ni cesar Fran Josip potrdil no-bene smrtne obsodbe. V slučaju morilca Fra-na Regula pa vendar ni mogel drugače, ne-go potrditi obsodbo in zavreči obsojenčevo prošnjo za pomiloščenje. Regula je namreč meseca oktobra lanskega leta v neki vasi blizu Miskolca na Ogrskem v svrhu ropa vmoril tri osebe. Porotno sodišče ga je ob-sodilo na smrt. Sedaj je Regula čakal na rešitev prošnje, ki jo je bil vložil za pomiloščenje. Cesar je pa teh dni prošnjo obil potrdil obsodbo. Potrditev obsodbe je bila Reguli priobčena predčerašnjim. Ko je zve-del, da mu je vendar le res umreti na ve-šalih, je Regula prebledel, sicer je bil pa že na to pripravljen. Prosil je predsednika sodišča, ki mu je priobčil to potrditev, naj se napravi inventar njegovih stvari, ki naj bodo po njegovi smrti izročene njegovi dru-žini, namreč roditeljem. Neki sorodnik ene treh žrtve je bil proail, naj se mu dovoli, da on izvrši smrtno obsodbo, to je, da on odpravi delo krvnika. Seveda ni bila prošnja vslišana. Potem ko mu je bila priobčena potrditev razsodbe, je Regula napravil opo-roko v prisotnosti državnega pravdnika. Ko je bil na to odveden v celico na smrt ob-sojenih, so mu prinesli obed, ki ga je pa on odklonil rekši: „Sedaj ne potrebujem ničesar več“. Bil je protestantskega veroizpovedanja, a zadnje čase je bil prošil za prestop v ka-toliško cerkev, kar se mu pa ni dovolilo. Na vešala ga je spremil protestantski pastor. Obešen je bil Regula včeraj zjutraj.

Za 615 kron čevljev. je čevljar Urban Pontini izročil še decembra meseca lanskega leta 22 letnemu Avguštinu Tančeru, doma iz Sežane, a atanjuočemu v ulici dei Bacchi št. 11 v Trstu. Pontini je pa te izročil Tan-čerju zato, da bi jih Tančar prodal na dro-bno in njemu prinesel izkupljeni denar. — Mesec dni pozneje mu je Tančar res prin-esel K 100 na račun, ker se pa pozneje ni več oglašil pri njem, ga je Pontini predče-rašnjim ovadil na policiji, vsled česar je bil Tančar aretovan. Treba je obenem povedati, da je dal Tančar — ko je plačal Pontiniju onih 100 kron na račun — v jamstvo za ostalo, menico, na kateri sta bila podpisa-na — Tančar — in njegova soproga. Sedaj pa se je izvedelo, da je Tančar na dotični menici sam ponaredil podpis svoje soproge.

Za kratek čas.

A.: Ti, jaz imam od svoje zadnje bo-lezni tako slab spomin, da čez tri dni ne vem, kaj sem storil prejšnja dva dni.
B.: „Res? — Prosim te, posodi mi dvajset kron, ki jih vrnem — v štirih dneh!“

Lah: „Zakaj se ti izdajaš za Lahe?“
Slovenec: „Zato ker imam slovensko ime!“

Iz dnevnika:

15. 3. 19. Danes sem tudi brez dela. Moj bog!...
Zjutraj sem vstal in šel k zajutreku; potem v gostilno. Ob 1. pop. sem kosil. Ob 3. sem šel v kavarno. Po večerji sem šel spat. Kaj bo, kaj bo, če bom še dolgo brez dela!“

Izak: „O Gott der Gerechte! Ljudje mi pravijo da sem umazan. Pa sem se kopal, ko se mi je rodil sin Abraham, ki se sedaj poroči in se bom pri tej priliki zopet ko-pal!“

Slovinci podpirajte Družbo sv. Cirila in Metoda.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. -- Lastna tovarna ur v Švici. Tovarniška znamka IKO

H. SUTTNER, Ljubljana

Mestni trg. - FILIALKA Sv. Petra cesta. - Telefon št. 273

V nobeni škodelici ne sme manjkati pravi: Franckov: kavini pridatek.

On daje kavi slast, moč in lepo barvo.

Kakovost vsebuje: izdatnost in okusnost. Nizka cena.

Tovarna v Zagrebu. ————— Tovarna v Zagrebu.

Mali oglasi.

Krojaški stroj se poceni proda: Ljubljana, Dunajska cesta 6 I nadst.

Diplomirani učitelj vješt hrvatsko-madžarskom jeziku traži mjesto kao kućni učitelj ili ka-kovu sličnu službu. Potražbe na upravu „Jutra“ v Trstu.

Proda se prav malo rabljen gromofon naj-boljše vrste znamka Angel in 20 plošč premer plošč 25 cm, cena zelo nizka. Naslov pove upravištvo „Jutra“ v Trstu.

Lepo meblovano sobo s posebnim vho-dom, v pritličju, se odda s 1. aprilom v Ljubljani, Poljanska cesta št. 3. Soba je pripravna tudi za pisarno,

Fotograf A. Jerkič Trst, Via Poste 10 Gorica Gosposka ul. 7. Umetniški izdelki, stalne cene.

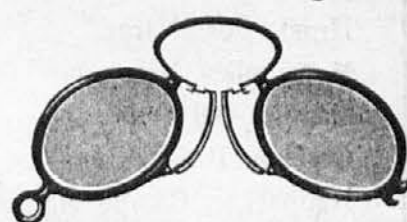
2 spretna ključavničarska pomočnika spraj-me takoj Ivan Triller na Bledu.

Prodaj dobrega domačega sur. masla 10—16 kg na teden, cena je 2 K 60 vin., v Jureh, natančni naslov pove uprava Jutra v Trstu.

Proda se otroški voziček, bel; jedna omara in drugo. Slomškova ul. 12, par-ter desno.

Izdajatelj, glavni in odgovorni urednik Milan Plut. Tiska Tiskarna Dolenc (Fran Polić) v Trstu.

Fr. P. Zajec
Ljubljana, Stari trg št. 9.

priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblastveno konces. optik in strokovnjak svoj

optični zavod,

kakor ščipalnice in očala natančno po znan-stvenih in zdravniških predpisih, topomere, zrakomere, mere za višino, daljnogleda itd. Vsa popravila izvršujem točno in so-lidno v svoji po najnovejšem sistemu z električnim obratom urejeni delavnici.

— — — **Ceniki brezplačno.** — — —

Priporoča se
FRAN KUKANJA
čevljar

Via Pierluigi da Palestrina 3. prtl.
Obuvala vseh vrst za moške, žen-ske in otroke po nizki ceni.
Špeciialiteta: Obuvala za bolne noge.
Popravila.

Berite in strmite.

Čudovito!

600 komádov za K 3.90.

Krasna pozlačena, 36 ur idoča ankerca z veržico vred, triletna garancija, moderna svilena kravata za gospode, 3 robci, moški prstan z imit. biserom, izvrstni ustnik za smodke, elegantna damska broša, krasno toaletno žepno zrcalo, denarnica iz usnja, žepni nož, par manšetnih gumbov, 3 naprsne gumbje, vse double zlato, lep album s 36 slikami, najlepše na svetu, 5 različnih raz-veseljivih predmetov za mlade in stare, na-stavek za pisma, 20 korespondenčnih in še 500 drugih raznih predmetov, neobhodno potrebnih za dom. — Vse skupaj z uro vred, ki je sama toliko vredna za K 3.90. Pošilja po povzetju dunajska eksportna trgo-vina **F. Windisch, Krakov št. W/5.**

Opom. Komur ne ugaja, se vrne denar nazaj.

PODRUŽNICA LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE

Trst, Piazza della Borsa 10

Centrala v Ljubljani — Podružnica v Gorici, Celovcu, Sarajevu, Splitu in Celju.
Delniška glavica K. 8.000.000. Rezervni zaklad K. 800.000.

obavlja najkulantnejše vse bankovne in menjalne posle ter kupuje in prodaja pod
jako povoljnimi pogoji

devize in vse vrste denarja. — — — Vloge na knjižice

obrestuje za sedaj s čistimi $4\frac{1}{2}\%$

Prodaja srečke na majhne mesečne obroke.

„JUTRO“ se prodaja v Trstu po 6 vinarje

v naslednjih tobakarnah:

Becher, ulica Stadion,	Piasečka, trg S. Francesco 8,
Treyisan, ulica Fontana,	Bruna, ulica del Rivo,
Pipan, ulica Fabra,	Bubnič, ulica Sette Fontane,
Bevk, trg Goldoni,	Gramaticopulo, ul. Barriera,
Vovk, ulica Carducci,	Lavrenčič, Vojašnični trg
Sekovar, Vojašnični trg,	Benusi, Greta,
Hrast, Poštni trg,	Kichel, Rojan,
Može, ulica Miramar,	Baje, ulica Geppa,
Magolo, Belvedere,	Luzzatto, ulica Acquedotto,
Geržina, Rojan,	Segulin, ulica Industria,
Raunacher, Campo Marzio,	Lug, ulica S. Lucia,
Bruni, SS. Martiri.	Zidar, Sv. M. Magdalena,
Ercigoj, ulica Massimiliana,	Cechini, ulica dell' Istria,
Rončelj, ulica S. Marco,	

Osrednja Banka čeških hranilnic **Piazza Ponterosso 2**
Podružnica v Trstu

Obrestuje vloge:

$4\frac{1}{4}\%$	$4\frac{1}{2}\%$	$4\frac{3}{4}\%$	$4\frac{5}{8}\%$
------------------	------------------	------------------	------------------

povračno obrestovanje

na knjižice na računu in fiksne vloge premijske vloge

Vse bančne transakcije. Uradne ure od 9-12, 2-5.

Delniška glavica K. 25.000.000. Vlogi do K. 110.000.000.

FRANC & KRANZ - TRST (prej Schnabl & C. o Succ.)

Ravnateljstvo: Via N. Macchiavelli 32; skladišča: Via Rossini 18. in c. kr. skladišče v prosti luki, hangar 26.

Najizvrstnejši in priznani Tanyes-motorji na benzin, plin, nafto itd. od 1-500 in več onjskih sil. Motorji na prevoznih vozovih. Parni stroji in lokomobili. Motorni čolni.

Strokovnjaki v izdelovanju: Nameščenj tovarn za proizvodnjo olja.

Mlini najnovejše vrste in konstrukcije za proizvodnjo moke. Ureditve tovarn za proizvodnjo ledu.

Stroji za proizvodnjo cementa, ureditve in stroji za elektrarne.

„Anduro“, najboljši in najtrpežnejši sredstvo za pokrivanje hiš, poslopij itd.

Pokrovi iz dekor. stekla.

Restavracija „AURORA“

Via G. Carducci 18.

Na povratku iz umetniške turneje po Italiji, v zadnjem času tri mesece v gledališču Apollo v Rimu

prvi ciganski srbsko-ogrski zbor

3 gospodje **HUNGARIA** 5 dam

pod vodstvom ravnatelja Štefana Krema.

Proizvajajo se z narodnimi godali najlepše godbene in pevske točke.

Narodni ples „CZARDAS“ v kostumih.

Vsaki večer koncert od 7—12 ure ponoči. — Vstop prost.

Toči se izvrstno pivo Goess, od danes naprej bavarsko pivo Book,

Goessalvator.

Za obilni obisk se priporoča prav toplo

G. Domines, restavratel.

Očali

najboljše vrste, bogata zaloga, od 70 vinarjev naprej. — Čudeži!

„**Helvetia**“, ul. Barriera 19
Gramofoni in plošče.

Velika zaloga plošč s slovanskimi komadi od K 2 naprej.

Spomladni kostumi

za dame in deklice so v ogromni izbiri o oseh najnovejših barvah, kroju in ozbujačega čica po priznani nizkih cenah.

Velika zaloga narejenih oblek za gospode in dečke ter konfekcija za dame in deklice.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović.

Ljubljana Mestni trg št. 5.

Novo pogrebno podjetje

Prevoz mrličev na vse kraje

TRST — Corso štv. 47 (vokal Piazza C. Goldoni) — Telefon 14-02.

Zastopstva v Nabrežini, na Opčinah in pri Orehu (Noghere), in v Miljah z razprodajo pogrebnih predmetov.

Vozovi z bogato opremo od najenostavnejših do najbolj luksurijskih. — Krasna izbira vencev iz umetnega cvetja, biserov in porcelane. — Zaloga pravovršnih sveč lastnega izdelka s prodajo na drobno in na debelo.

Vsi pogrebni predmeti so stalno na izbero. — Stalne, cene brez konkurence, postrežba točna, splošno pohvalna. — Nočna naročila se sprejemajo v zalogi, ul. Tesa št. 31. — Telefon. 14-02.

Iščejo se potovalci

za razpečavanje ameriških pisalnih strojev Model 1912 z vidno pisavo, brez barvnega traku proti visoki proviziji. Ponudbe pod „Začetek“ pošto ležeče Ljubljana.

Nova trgovina z izgotovljenimi oblekami
„All' Industria Inglese“
Trst ulica S. Catterina št. 7
Velik izbor najlepših in najzadnejših novosti.
Moške obleke od K 18 naprej
otroške „ „ „ 18 „
moški površnik „ „ 20 „
otroški „ „ 17 „
moške hlače „ „ 6 „
Velik izbor otroških kostimov.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

r. z. z n. z.

obrestuje hranilne vloge po

$4\frac{1}{2}\%$

v Ljubljani

brez vsakršnega odbitka.

Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov.

Popolnoma varno naložen denar.

Rezervni zaklad: K 71.000.